

**КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ
ДАТ ЛУГАНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ НА 2021 РІК**

Укладачка:

Кузнецова О., головна бібліотекарка відділу формування фондів та електронного каталогізування

Редакторка:

Дубова Ю., провідна редакторка

Комп'ютерна верстка:

Козирев О., бібліотекар відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів

Відповідальна за випуск:

Фатєєва І., заступниця директорки з науки

Передмова

Луганська обласна універсальна наукова бібліотека щорічно видає покажчик літератури до пам'ятних дат Луганщини.

«Календар знаменних і пам'ятних дат Луганщини» видається ЛОУНБ із 1973 року.

В електронному вигляді – із 2002 року. Покажчик містить матеріали про визначні події історії, суспільно-політичного, громадського та культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, життя і діяльність яких пов'язана з Луганщиною.

Календар адресований науковцям, учителям, бібліотекарям, працівникам засобів масової інформації, студентам, учням і всім, хто цікавиться краєзнавством. Радимо використовувати покажчик для відзначення ювілейних і пам'ятних дат краю. Він допоможе в організації книжкових виставок, переглядів, проведенні масових заходів.

У календарі не представлені ювіляри, які проживають на окупованих російськими військами територіях. Усе – через неможливість відслідкувати/дізнатися їхню позицію, озвучувані гасла і творчу діяльність.

Із переліком знаменних і пам'ятних дат державного та світового значення, українських професійних та великих народно-релігійних свят на 2021 рік ви зможете ознайомитися на сайті Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого.

На дати, які відмічено (*), подаються довідки.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ТА ЮВІЛЕЇ В 2021 РОЦІ

Січень

- 1 90 років від дня народження **Золотарьова Георгія Анатолійовича** (1931–2006) – поета, прозаїка, журналіста, члена Національної спілки письменників України (1983).
- 3 115 років від дня народження **Стаханова Олексія Григоровича** (1906–1977), робітника-новатора вугільної промисловості, засновника стаханівського руху в промисловості і сільському господарстві, використаного для підвищення норм виробітку на 25–50%, вибійника шахти «Центральна-Ірміно» Луганської області.
- 9 80 років від дня народження **Висоцького Віктора Івановича** (1941–2010), краєзнавця та історика, директора Луганського обласного краєзнавчого музею (1970–2004), Заслуженого працівника культури України (1993), уродженця Станично-Луганського району Луганської області. Нагороджений медаллю «За трудовое отличие» (1986), почесною відзнакою Міністерства культури України (2001).
- 20 95 років від дня народження **Толстова Валентина Яковича** (1926–2002) – учасника Другої світової війни, Героя Радянського Союзу, який мешкав у Лутугинському районі Луганської області. Працював інженером на шахті імені XIX з'їзду КПРС. Після виходу на пенсію жив у місті Луганську.
- 23 100 років від дня відкриття для відвідування Луганського природничо-географічного музею (Луганський обласний краєзнавчий музей). Через російську окупацію Луганська у грудні 2014 року музей евакуйований до міста Старобільська Луганської області.
- 27 100 років від дня відкриття для відвідування Луганського музею живописної культури 1920–1924 років (Луганський обласний краєзнавчий музей). Через російську окупацію Луганська у грудні 2014 року музей евакуйований до міста Старобільська Луганської області.

Лютий

- 3 75 років від дня виходу першого номеру обласної газети «Прапор перемоги» (із січня 1991 року «Наша Газета»). Газета перестала виходити у 2014 році після окупації Луганська, у березні 2015 року комунальне підприємство «Редакція видання Луганської обласної ради «Наша газета» ліквідоване.
- 6 65 років від дня виготовлення першого тепловозу на Луганському тепловозобудівному заводі (ПАТ «Луганськтепловоз»). Унаслідок війни на Сході України робота підприємства була блокована, а на початку березня 2015 року «Луганськтепловоз» зупинив свою роботу.
- 14 210 років від дня народження **Іваницького Олександра Борисовича** (1811–1872), гірничого інженера, який працював на Луганському ливарному заводі (ДПВО «Луганський верстатобудівний завод»).
- 14 70 років від дня прийняття перших відвідувачів Луганським обласним художнім музеєм (музей з 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території - м. Луганську).
- 23 110 років від дня народження **Пічугіна Всеволода Григоровича** (1911–1991), ректора Луганського педагогічного інституту (1960–1975), кандидата історичних наук.
- 26 80 років від дня народження **Добіжа Вадима Дмитровича** (1941), заслуженого тренера України з футболу (1979). Тренував українську футбольну команду «Зоря» з міста Луганська. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1978), працював у Луганську. Мешкає в м. Сілламає (Естонія).

Березень

- 1 100 років від заснування Луганського педагогічного університету (нині Луганський національний університет імені Тараса Шевченка)
- 10 75 років від дня народження **Бугоркова Сергія Степановича** (1946–2019), художника-живописця, члена НСХУ (1994).
- 14 30 років від дня смерті **Єгорова Анатолія Михайловича** (1922–1991), луганського архітектора, лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка (1973).
- 17 120 років від дня народження **Барабашова В'ячеслава Андрійовича** (1901–1979), композитора, члена Союзу композиторів України (1932), уродженця м. Старобільськ.
- 21 75 років від дня народження **Андріяненко Віри Іванівни** (1946–2016), оперної співачки, солістки Луганської обласної філармонії (із 1975 року), народної артистки України (1993), професора Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.
- 22 75 років від дня народження **Савченка Володимира Миколайовича** (1946–2011), оперного співака, соліста Луганської обласної філармонії, народного артиста України (1999), лауреата премії ім. Молодої гвардії (1978).

Квітень

- 9 90 років від дня народження **Шуліки Миколи Івановича** (1931–2015), художника учасника обласних і всеукраїнських виставок, члена національної Спілки художників України (1989). Шуліка М. І. – співець Слобожанщини, його акварелі змальовують природу та історію Слобожанщини від її заселення до наших днів. У його картинах улюблена Біловодщина здавалася казковим раєм. Працював у галузі графіки, живопису.
- 15 100 років від дня народження **Берегового Георгія Тимофійовича** (1921–1995), льотчика-космонавта СРСР, генерал-лейтенанта авіації (1977), двічі Героя Радянського Союзу (1944, 1968), заслуженого льотчика-випробувальника СРСР (1961), який навчався у Луганському вищому авіаційному училищі ім. Пролетаріату Донбасу (1941). Почесний громадянин Луганська (1968).
- 16 180 років від дня народження **Алчевської Христини Данилівни** (1841–1920), письменниці, публіцистки, української педагогині і діячки в галузі освіти та бібліотечної справи, яка зробила великий внесок у просвітництво на Луганщині.
- 24 80 років від дня народження **Ткаченка Євгена Романовича** (1941–2012), актора, заслуженого артиста України (1985), народного артиста України (2010), головного режисера Луганського академічного обласного театру ляльок (1997–2012).
- 25 20 років від дня відкриття у м. Луганську пам'ятника ліквідаторам Чорнобильської катастрофи «Чорнобильський Лелека» (2001).
- 25 40 років від дня народження **Кречуняк Оксани Михайлівни** (1981), легкоатлетки, майстра спорту України міжнародного класу (2001), чемпіонки Паралімпійських ігор із легкої атлетики, призерки чемпіонів світу, уродженки с. Гарасимівка Станично-Луганського району, нагороджена орденом «За заслуги» III ступеню (2004) та почесною грамотою КМУ.
- 26 60 років від дня народження **Заварова Олександра Анатолійовича** (1961) – радянського та українського футболіста і тренера, віцечемпіона Європи 1988 року, володаря кубку Кубків 1985–1986, Кубку УЄФА 1989–1990. Радник віцепрем'єра України Колесникова з питань підготовки Євро – 2012.

Травень

- 3 125 років від дня затвердження Статуту «Русского общества машиностроительных заводов Гартмана» (РОМЗ) і отримання дозволу на будівництво заводу в Луганську (1896) (офіційна дата початку історії ХК «Луганськтепловоз»).
- 6 75 років від дня народження **Чумака Євгена Федоровича** (1946–2012), скульптора, заслуженого художника України (1996), Народного художника

- України (2006), члена НСХУ (1982) та Міжнародної асоціації «Художники миру» (1996), Почесного громадянина Луганська (2010).
- 9 85 років від дня народження **Кирилова Івана Федоровича** (1936–2009), заслуженого художника України (1982), члена НСХУ (1977), уродженця м. Кадіївка Луганської області.
- 10 70 років від дня народження **Чуканова Анатолія Олексійовича** (1951), велогонщика, заслуженого майстра спорту (1976), чемпіона XXI Олімпійських ігор (1976), чемпіона світу (1977), Почесного громадянина Луганська (2007). Мешкає в РФ.
- 23 90 років від дня народження **Балабуєва Петра Васильовича** (1931–2007), Генерального конструктора авіаційної техніки (1984), доктора технічних наук (1988), професора, Лауреата Державної премії СРСР (1974), Державної премії УРСР (1979), Героя Соціалістичної праці із врученням ордена Леніна (1975), Героя України із врученням ордена Держави (1999), заслуженого діяча науки й техніки УРСР (1991), уродженця с. Валуйське Станично-Луганського району Луганської області.
- 23 65 років від дня народження **Литвинової Тетяни Олександрівни** (1956), поетеси, члена НСП України (1992), НСЖ України (1997), за освітою фізик, мешкає у м. Сіверодонецьку.
- 25 75 років від дня народження **Мочаліної Людмили Василівни** (1946), луганської спортсменки-авіаторки, майстра спорту міжнародного класу з літакового спорту (1977), чемпіонки світу (1976), дворазової абсолютної чемпіонки СРСР (1969, 1973) із вищого пілотажу, заслуженого тренера України.
- 26 125 років від дня заснування Донецько-Юр'ївського металургійного заводу (ВАТ «Алчевський металургійний комбінат»). Через війну на сході України весною 2015 року комбінат припинив свою діяльність. М. Алчевськ знаходиться під окупацією.

Червень

- 3 95 років від дня народження **Ситника Костянтина Меркурійовича** (1926–2017), ученого і політичного діяча, академіка НАН України, ботаніка, фізіолога рослин, уродженця м. Луганськ.
- 13 85 років від дня прийняття Постанови ВУЦВК УРСР про створення адміністративних районів: Боково – Антрацитівського (нині – Антрацитівський), Кагановецького (нині – Попаснянський).
- 19 70 років від дня народження **Спектора Володимира Давидовича** (1951), луганського поета, публіциста, літературного діяча, заслуженого працівника культури України (2010), лауреата міжнародної літературної премії ім. М. Тихонова, почесного голови Правління Міжрегіональної спілки письменників України. Із 2015 року живе в Німеччині.
- 19 90 років від дня народження **Величка Бориса Федоровича** (1931–2017), спеціаліста у галузі електротермії феросплавів, лауреата двох Державних премій України в галузі науки і техніки (1988, 1998), Академіка Інженерної академії України, Почесного директора ВАТ «Нікопольський завод феросплавів (2009), уродженця с. Вовчоярівки Попаснянського району Луганської області.
- 25 95 років від дня народження **Чумака Івана Михайловича** (1926–2004), скульптора, народного художника України (1996), лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка (1973), Кавалера срібної медалі ім. Вучетича (1980).
- 29 110 років від дня народження **Ветрова Петра Сидоровича** (1911–1980), актора, головного режисера Ворошиловградського російського драматичного театру (1952-1959), головного режисера Луганського українського музично-драматичного театру (1963), народного артиста України (1954).

Липень

- 5** 90 років від дня народження **Головченка Георгія Геннадійовича** (1931–2012), луганського архітектора, заслуженого архітектора України (1987), лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка (1973). За його проєктом був зведений автовокзал у м. Луганськ (1976, 1989). Місто з 2014 року знаходиться під російською окупацією.
- 11** 90 років від дня народження **Мальцева Веніаміна Миколайовича** (1931–1986), луганського письменника, члена Національної спілки письменників України (1972).
- 14** 85 років від дня народження **Слободянюка Бориса Гавриловича** (1936–2016), луганського письменника, Лауреата обласної премії ім. Б. Горбатова, члена Національної спілки письменників України (2005). За його сценаріями створено кілька хронікально-документальних фільмів.
- 17** 80 років від дня народження **Шакала Володимира Петровича** (1941–2016), артиста театру і кіно, заслуженого артиста України (2001), який працював у Луганському обласному українському музично-драматичному театрі з 1996 року.
- 20** 80 років від дня народження **Ляхова Володимира Опанасовича** (1941–2018), льотчика-космонавта, двічі Герой Радянського Союзу, Указом Президента України від 23 липня 2001 року нагороджений орденом «За заслуги», уродженця м. Антрацит Луганської області.
- 26** 110 років від дня народження **Фільберта Олександра Олександровича** (1911–1996), відомого луганського художника, майстра пейзажу, жанрового живопису. Створив перше в Донбасі відділення Спілки художників України та очолив його (1939).
- 29** 105 років від дня народження **Лоповка Лева Михайловича** (1916–1992), талановитого педагога-математика, професора (1991), автора шкільних підручників, навчальних посібників для вчителів і учнів, відмінника народної освіти УРСР, який працював на кафедрі геометрії та методики математики в Луганському педагогічному інституті з 1963 року.
- 30** 70 років від дня народження **Дейнегіної Тетяни Олександрівни** (1951), луганської письменниці, тележурналістки, заслуженого журналіста України (1998), члена Національної спілки письменників України (1982) та Національної спілки журналістів України (1982), автора Гімну Луганської області (2002), доцента кафедри культурології та кіно-, телемистецтва Інституту культури і мистецтв ЛНУ імені Тараса Шевченка, автора навчального посібника «Майстерність телеведучого: вступ до спеціальності» (Гриф надано Міністерством освіти і науки, 2010), викладає дисципліни: «Майстерність ведучого ефіру», «Тележурналістика» в Інституті кіно і телебачення (м. Київ).

Серпень

- 6** 110 років від дня народження **Смоленського Володимира Олексійовича** (1901–1961), поета, уродженця м. Луганськ.
- 15** 85 років від дня народження **Смирнова Олександра Гавриловича** (1936–2018), скульптора, живописця, члена НСХУ (1990), нагороджений медаллю „За заслуги перед Луганщиною” III ступеня (2011).
- 21** 95 років від дня народження **Михайличенка Володимира Васильовича** (1926), заслуженого журналіста України (1986), працював у Луганській обласній газеті «Прапор Перемоги» (згодом «Наша газета») (1950–1993), очолював обласні делегації журналістів області за кордоном, нагороджений медаллю «За заслуги перед Луганщиною». Мешкає на окупованій території.

- 21 75 років від дня заснування Антрацитівського рудоремонтного заводу (ТОВ «ТБ «Антрацитівський рудоремонтний» завод»), який з 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території.
- 22 90 років із дня виходу першого номеру районної газети «Сельская Новь» у Тройцькому районі Луганської області.

Вересень

- 1 65 років із дати відкриття Луганського медичного інституту (нині ДЗ «Луганський медичний державний університет»). Наказ уряду про відкриття у м. Луганськ другого на території Донбасу медичного інституту був підписаний 6 травня 1956 року. Офіційне відкриття інституту відбулося 1 вересня 1956 року.
- 1 55 років від заснування Сєверодонецького музичного училища (нині обласний комунальний заклад «Сєверодонецький коледж культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва»)
- 1 70 років від дня народження **Шамрай Олександра Григоровича** (1951–2004), художника, члена НСХУ (1989), який працював у галузі графіки, живопису.
- 1 40 років від дня народження **Дорошенка Олександра Володимировича** (1981), легкоатлета, заслуженого майстра спорту України легкої атлетики серед спортсменів із ураженням опорно-рухового апарату (2004), неодноразового чемпіона світу, дворазового чемпіона XII параолімпійських ігор (2004, Афіни). За високі спортивні досягнення нагороджений орденом «За заслуги» III ступеню (2003 р.), орденом «За мужність» II ступеню (2004 р.). Присвоєно звання «Почесний громадянин м. Луганськ». Бронзовий призер чемпіонату світу 2017 року у метанні спису. Нині – спортсмен Черкаського центру з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт».
- 2 135 років від дня народження **Дальнєй (Дерман) Софії Яківни** (1886–1960), письменниці, яка брала участь у революційному русі на Луганщині.
- 6 15 років з дня прийняття Статуту та затвердження прапора міста Луганська.
- 9 55 років від дня прийняття Постанови про створення Ворошиловградського вищого військового авіаційного училища штурманів (ліквідовано 16 липня 1997 року).*
- 9 95 років від дня народження **Зоніна Германа Семеновича** (1926), футболіста і футбольного тренера, майстра спорту, Заслуженого тренера СРСР (1992), РСФСР (1980) та України, кандидата педагогічних наук (1975), головного тренера команди «Заря» (1962–1964, 1969–1972). Під його керівництвом «Заря» (Ворошиловград) в 1972 році стала чемпіоном СРСР. Почесний громадянин Луганська (2006). Переїхав до РФ.
- 21 70 років від дня народження **Кривова Валерія Михайловича** (1951–1994), волейболіста, заслуженого майстра спорту, чемпіона Олімпійських ігор (1980).
- 26 95 років від дня народження **Овчаренка Іллі Пантелійовича** (1926-1978), луганського скульптора, заслуженого художника України, лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (1973). Працював у галузі станкової та монументальної скульптури. Автор пам'ятників В. Сосюрі у м. Лисичанськ (1966), В. Далю у м. Луганськ (1972, у співавторстві), монумент «Україна - визволителям» у смт Мілове Луганської області (1972, у співавторстві).

Жовтень

- 1 115 років від дня створення першої профспілкової організації на Луганщині – «Профспілка металістів на „РОМЗ Гартмана»» (ВАТ ХК «Луганськтепловоз»).

На початку березня 2015 року «Луганськтепловоз» зупинив свою роботу через війну на Сході України.

- 3 115 років від дня народження **Григоренко Михайла Георгійовича** (1906–1990) – керівника будівництва перших об’єктів космічної галузі, зокрема космодрому Байконур.
- 8 95 років від дня народження **Коняєва Олексія Миколайовича** (1926–1999), доктора технічних наук, професора, заслуженого працівника вищої школи УРСР, Академіка трьох академій: інженерної та транспортної України, а також транспортної Росії, члена-кореспондента Міжнародної інженерної академії; ректора Луганського машинобудівного інституту (1974–1997).
- 8 95 років від дня запуску першого турбогенератора Штерівської ДРЕС, розташованої у м. Міусинську (із 2014 року знаходиться під окупацією). У 1983 році електростанцію було ліквідовано.*
- 17 115 років від дня виходу першого номера газети «Донецкий колокол» (1906).*
- 31 90 років тому на Ворошиловградському паравозобудівному заводі ім. Жовтневої революції (ВАТ «Луганськтепловоз») побудовано перший в СРСР потужний вантажний паровоз серії «ФД». Унаслідок війни на Сході України підприємство з 2015 року зупинило роботу.

Листопад

- 5 140 років від дня народження **Свободіна (Перемишльєва) Григорія Семеновича** (1881–1971), луганського актора і режисера, заслуженого артиста України (1932), основоположника першого Луганського театру «Шахтарка Донбасу» (1922–1924).
- 5 90 років від дня народження **Ковешникова Володимира Георгійовича** (1931–2015), доктора медичних наук (1973), професора, академіка АН вищої школи України (1994), ректора Луганського медичного університету (1983–2003), заслуженого діяча науки і техніки України (1990), Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки (2000), Президента Всеукраїнського суспільства анатомів.
- 7 90 років Краснолуцькому рудоремонтному заводу (ВАТ «Краснолуцький машинобудівний завод»). 12 травня 2016 року ВРУ постановила надати місту Красний Луч назву Хрустальний. Нині місто під окупацією.
- 7 75 років від дня народження **Половинки Григорія Григоровича** (1946–2020), поета, прозаїка, драматурга, краєзнавця, громадського діяча, члена Національної спілки письменників України (1984).
- 8 75 років від дня народження **Світличної Надії Олексіївни** (1936–2006), учасниці руху шестидесятників, правозахисниці, члена Закордонного представництва Української Гельсінкської групи, лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка (1994), уродженки с. Половинкине Старобільського району Луганської області.
- 9 110 років від дня народження **Балаби Григорія Федоровича** (1911–2003), футболіста, тренера, майстра спорту СРСР (1941 р.) , заслуженого тренера УРСР (1962 р.), який тренував Луганську футбольну команду «Трудові резерви» (1961–1962), уродженця м. Кадіївка Луганської області.
- 10 55 років від дня відкриття пам’ятника нашому земляку, видатному українському поету Володимиру Сосюрі у м. Лисичанськ Луганської області.
- 10 40 років від дня відкриття пам’ятника видатному письменнику, етнографу, лексикографу, уродженцю м. Луганськ Володимиру Далю (м. Луганськ).
- 11 95 років від дня народження **Губіна Леоніда Івановича** (1926–1995), луганського письменника, уродженця смт Слов’яносербська Луганської області.
- 15 80 років від дня народження **Медведенко Валентини Федорівни** (1941–2014), народної артистки України (1997), актриси Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру.

- 21 80 років від дня народження **Волощука Юрія Івановича** (1941–2019), фахівця у галузі радіолокаційних досліджень метеорів, теорії та обробки сигналів, доктора технічних наук (1986), лауреата премії ім. М. Барабашова НАНУ (1994), академіка Міжнародної академії наук прикладної радіоелектроніки, професора (1988), уродженця м. Луганськ. Мала планета Сонячної системи названа на його честь.
- 22 220 років від дня народження **Даля Володимира Івановича** (1801–1872), письменника, етнографа, лексикографа, уродженця м. Луганськ.
- 22 35 років від дня відкриття літературного музею В. І. Даля в м. Луганськ (1986) (м. Луганськ із 2014 року знаходиться під окупацією).

Грудень

- 2 50 років від дня відкриття Луганського обласного цирку (нині м. Луганськ знаходиться під окупацією).
- 5 90 років від дня народження **Тютюнника Григора Михайловича** (1931–1980), українського письменника, лауреата премії ім. Лесі Українки (1980), лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка (1989), який мешкав у с. Щотове, неподалік м. Антрацит, працював вчителем у вечірній школі в Артемівську Перевальського району.
- 7 90 років від дня народження **Польського Миколи Миколайовича** (1931–1985), полковника міліції, заслуженого працівника МВС СРСР, кавалера орденів Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, який на протязі 25 років очолював відділ карного розшуку УВС Луганської області.
- 24 135 років від дня народження **Пархоменка Олександра Яковича** (1886–1921), нашого земляка, учасника бойових дій в Україні 1917-1921 роках, активного учасника революційного руху в Луганську.
- 26 75 років від дня народження **Закалюкіна Віктора Дмитровича** (1946–2019), скульптора, члена НСХУ(1988), уродженця м. Луганськ. Працював у галузі станкової, монументальної і монументально-декоративної скульптури.
- 29 110 років від дня народження **Петраковського Анатолія Йосиповича** (1901–1969), генерал-майора, Героя Радянського Союзу. Командував сформованою у Ворошиловграді (1941) (нині м. Луганськ, яке з 2014 року знаходиться під окупацією) 395-ю Шахтарською стрілецькою дивізією. Почесний громадянин Луганська (1968).
- 30 60 років від дня перейменування м. Ворошиловська (1920–1961) у м. Комунарськ (1961–1991). З 1991 року – м. Алчевськ, яке з 2014 року знаходиться під окупацією).

ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ

- 1686 – 335 років із дати заснування м. Старобільськ
- 1686 – 335 років із дати заснування м. Біловодськ
- 1701 – 320 років із дати заснування селища Кабанне Кременського району Луганської області
- 1706 – 315 років із дати заснування с. Тарасівка Кременського району та с. Гончарівка Сватівського району на р. Красна
- 1706 – 315 років із дати заснування м. Ровеньки (місто з 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території)
- 1711 – 310 років тому засновано с. Боровеньки Кременського району
- 1721 – 300 років від дати відкриття (вперше на Донбасі) копалин кам'яного вугілля в балці Скелеватій, а потім на р. Біленькій (нині – р. Біла) дослідниками

- М. Вепрейським та С. Чирковим. Розпочато видобуток кам'яного вугілля для казенних кузень Бахмутського солепроміслу
- 1741** – 280 років з дати відкриття копалини залізної руди у верхів'ї річці Біленька (нині – р. Біла в Перевальському районі) російським дослідником надр Донбасу І. І. Морозовим
- 1761** – 260 років з дати забудови Петропавлівської церкви в Кам'яному Броді. 1801 року в Петропавлівській церкві заводський лікар датчанин І. Даль хрестив свого сина Володимира Даля
- 1771** – 250 років із дати заснування Покровської церкви – архітектурного пам'ятника XVIII ст. в с. Городище Перевальського району Луганської області
- 1776** – 245 років із дати заснування поселення Павлівка (нині м. Брянка, яке з весни 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території)
- 1796** – 225 років тому розпочався видобуток вугілля на першій шахті Донбасу у Лисячій балці (нині м. Лисичанськ)
- 1801** – 220 років із дати заснування с. Нижній Нагольчик, с. Верхній Нагольчик Антрацитівського району (із 2014 року населені пункти знаходяться на непідконтрольній Україні території)
- 1806** – 215 років із дати відкриття в Лисичанську першого спеціалізованого гірничого навчального закладу (гірниче училище) – Штейгерської школи (нині – Лисичанський музей історії розвитку вугільної промисловості)
- 1821** – 200 років із дати забудови Успенської церкви у м. Луганську. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1831** – 190 років із дати забудови в м. Луганськ першої в Україні парової машини (механік Л. Із'юров)
- 1866** – 155 років із дати заснування Казенного металургійного заводу у Лисячій балці (м. Лисичанськ)
- 1876** – 145 років з дати відкриття в Луганську залізничних майстерень із ремонту паровозів. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1876** – 145 років з дати надрукування в газеті «Молва» першого нарису В. Гаршина (1855–1888) «Подлинная история Энского земского собрания», прототипом якого послужило «Старобельское уездное собрание»
- 1876** – 145 років від дня забудови пасажирського залізничного вокзалу в м. Луганську. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1886** – 135 років від дня народження Рудя Дмитра Пилиповича (1886–1919) – героя громадянської війни, активного учасника революційного руху на Луганщині
- 1896** – 125 років із дати заснування м. Петровське (Петрово-Красносілля)
- 1896** – 125 років із дати заснування м. Лугугине
- 1896** – 125 років із дати заснування с. Новоборовиці Свердловського району Луганської області
- 1896** – 125 років із дати заснування Луганського лікєро-горілчаного заводу (ТОВ Луганський лікєро-горілчаний завод «Луга-Нова». Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1896** – 125 років із дати перейменування станції Юр'ївка в Алчевськ
- 1901** – 110 років із дати заснування лікарні в с. Макарів Яр (нині – селище ім. Пархоменка)
- 1906** – 115 років із дати заснування Ровеньківського пивзаводу (ЗАТ «Ровеньківський пивзавод»), місто знаходиться під окупацією
- 1906** – 115 років із дати виходу в Луганську першого номеру газети «Донецкое слово» (із серпня 1906 року – «Донецкая речь»)
- 1906** – 115 років тому почала видаватися газета «Донецкая истина»
- 1906** – 115 років із дати заснування миловарного заводу в Луганську. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією

- 1906** – 115 років із дати відкриття комерційного училища для дівчаток (Будинок Васньова на вул. Банківській, нині вул. Шевченка Т. Г. м. Луганська). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1911** – 110 років з дати відкриття приватної Луганської жіночої гімназії (засновник П. Чвалінська)
- 1911** – 110 років із дати завершення будівництва першої черги Сіверськодонецької залізниці
- 1921** – 100 років із дати заснування на Луганському паровозобудівному заводі першої школи лікнепу (ліквідації неписьменних) – очолював інженер П. І. Маньковський
- 1921** – 100 років з дати заснування Луганського сільськогосподарського технікуму (із 1929 р. – сільськогосподарський інститут, а нині Луганський національний аграрний університет). 20 жовтня 2014 року Міністерство аграрної політики та продовольства України вирішує до завершення російсько-українського збройного конфлікту на Луганщині перевести Луганський аграрний університет на нову базу – Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. А вже від 20 серпня 2018 року Міністерством освіти і науки України було прийнято рішення щодо повернення Луганського національного аграрного університету до Луганської та Донецької областей. Адміністрацією університету були виділенні основні точки дислокації університету, цими точками стали відокремлені структурні підрозділи ЛНАУ у Луганській та Донецькій областях і з вересня 2019 року Луганський національний аграрний університет розпочав навчання у Костянтинівці, Слов'янську та Старобільську.
- 1926** – 95 років із дати утворення Троїцького району
- 1926** – 95 років тому станція Криндачівка (м. Красний Луч, із 2016 року – Хрустальний) одержала статус міста
- 1926** – 95 років із дати відкриття в Луганську водолікарні (Луганська міська фізіотерапевтична поліклініка ім. професора О. Є. Щербака). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1926** – 95 років із дати заснування Луганського державного металооб'єднання ім. Артема
- 1931** – 90 років тому вийшов перший номер газети «Вісник Новоайдарщини»
- 1931** – 90 років тому вийшов номер газети «Радянське слово» (нині – «Вісті Марківщини» (Марківський район))
- 1931** – 90 років тому розпочато будівництво Луганського м'ясокомбінату (ЗАТ «Луганський м'ясокомбінат»). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1931** – 90 років від дати відкриття театру юного глядача в Луганську. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1931** – 90 років від дати відкриття Луганського музею Революції (Луганський обласний краєзнавчий музей). Після окупації російсько-терористичними військами м. Луганськ у 2014 році заклад тимчасово працює в м. Старобільськ
- 1931** – 90 років тому був утворений Новоапостольський район
- 1931** - 90 років від дати побудови Лисичанської ГРЕС (Лисичанська ТЕЦ)
- 1936** – 85 років тому Луганський паровозобудівний завод (ВАТ ХК «Луганськтепловоз») розпочав випуск пасажирських паровозів серії «ІС» (липень – вересень). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1936** – 85 років із дати відкриття в Луганську меморіального комплексу «Борцям революції». Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1936** – 85 років із дати відкриття підприємства Луганський хлібокомбінат (ПАТ «Луганськмлин»). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією.
- 1936** – 85 років від дати відкриття Парку культури і відпочинку ім. М. Горького в Луганську. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1941** – 80 років тому була сформована 395-та Таманська Краснознаменна ордена Суворова другого ступеня стрілково-дивізійна (Шахтарська)

- 1941** - 80 років тому в Луганську був сформований 80-й окремий зенітно-артилерійний дивізіон протиповітряної оборони
- 1941** – 80 років тому закінчив Ворошиловградську школу воєнних льотчиків ім. Пролетаріату Донбасу Береговий Георгій Тимофійович, льотчик-космонавт, двічі Герой Радянського Союзу
- 1941** – 80 років із дати відкриття Луганського українського музично-драматичного театру (Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр). Після окупації російсько-терористичними військами м. Луганськ у 2014 році заклад тимчасово працює в м. Сіверодонецьк.
- 1946** – 75 років від дати відкриття бібліотеки у м. Сіверодонецьк
- 1951** – 70 років від дати заснування міста Молодогвардійськ. Із 2014 року тимчасово окупована територія України
- 1951** – 70 років від дати відкриття луганського стадіону «Авангард» (архітектор Сидоренко О. О.). Нині м. Луганськ знаходиться під окупацією
- 1956** – 65 років від дати заснування Луганської кінно-спортивної школи. Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1956** – 65 років від дати заснування Луганського державного медичного інституту (Луганський державний медичний університет). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1956** – 65 років від дати заснування Лутугинської міської бібліотеки у м. Лутугине. Із 2014 року місто знаходиться під окупацією.
- 1956** – 65 років від дати заснування міської бібліотеки у м. Рубіжне
- 1956** - 65 років від дати заснування бібліотеки у м. Щастя
- 1956** – 65 років тому стала виходити нова обласна молодіжна газета «Молода гвардія» (із 1957 «Молодогвардієць»)
- 1961** – 60 років від дати заснування літературного об'єднання «Забой» у місті Свердловську (нині м. Довжанськ) Луганської області
- 1961** – 60 років тому в Луганську для показу широкоформатних фільмів відкрито кінотеатр «Україна». Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1966** – 55 років від дати заснування Слов'яносербського району (із 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території).
- 1966** – 55 років від дати заснування Лисичанського заводу гумово-технічних виробів (ВАТ «Лисичанський завод ГТВ» знаходиться в стані припинення)
- 1966** - 55 років від дати заснування музею героя громадянської війни (1918–1921) О. Я. Пархоменка у с. Пархоменко Краснодонського району (Сорокинський район). Із 2014 року знаходиться на непідконтрольній Україні території.
- 1971** – 50 років тому в Луганську створена школа-інтернат спортивного профілю (Луганське училище олімпійського резерву). Місто з 2014 року знаходиться під окупацією
- 1971** – 50 років від дати заснування Біловодського маслопереробного заводу (нині – ПрАТ «Біловодський маслоробний завод»)
- 1971** – 50 років тому вийшов перший номер обласної газети «Наша газета». Редакція припинила роботу з початку окупації Луганська та не перереєструвалася на підконтрольній Україні території. У березні 2015 року КП «Редакція видання Луганської обласної ради „Наша газета”» було ліквідоване.
- 1976** – 45 років від дати відкриття збагачувальної фабрики потужністю 3 млн т. переробленого вугілля на рік (м. Луганськ). Місто Луганськ включене ВР України до переліку міст із тимчасово окупованої території).

Пам'ятник випусникам Луганського вищого військового авіаційного училища штурманів ім. Пролетаріату Донбасу (ЛВВАУШ). Встановлений у Луганську в 1975 році на монументі МІГ-21Ф-13

Датою заснування Ворошиловградського вищого військового авіаційного училища штурманів імені Пролетаріату Донбасу (у 1966–1970, 1990–1997 роках Луганського) вважається 9 вересня 1966 року. Саме тоді прийняли рішення про створення в СРСР другого училища з підготовки штурманів ВПС, оскільки єдине – ЧВВАКУШ – знаходилося у Челябінську.

ВВВАУШ створили на базі Луганського військового авіаційного училища пілотів, заснованого 16 жовтня 1930 року. Тоді воно найменувалося 11 школою військових льотчиків, а пізніше неодноразово змінювало назву.

Перший випуск 130 льотчиків відбувся в Луганську восени 1931 року. У 1932–1933 роках основи повітроплавального мистецтва тут вивчав Микола Гастело.

16 січня 1934 року 11 школі військових льотчиків було надано ім'я Пролетаріату Донбасу. Таку назву училище носило до розпаду СРСР. У вересні 1941 року ВВАШП була евакуйована до м. Уральська (Казахстан), а в квітні 1944 року (за іншими даними, у квітні 1946 року) знову діяла в Луганську. На її базі з 1940 по 1966 рік, також працювала Ворошиловоградська військова школа авіаційних механіків, у якій готували молодших авіаційних спеціалістів.

У роки Другої світової війни у ВВАШП підготували 2 856 пілотів, строк навчання яких становив 6-9 місяців з нальотом 35-55 годин.

Училище навчало курсантів за трьома профілями, два з яких льотні – військово-транспортна авіація та протичовнова авіація (раніше морська ракетносна авіація). На третьому профілі здобували знання майбутні офіцери бойового управління авіацією, більшість з яких у подальшому пройшли Афганістан та інші локальні конфлікти.

Льотна практика в училищі починалася на другому курсі, маршрути та ешелони польотів для профілів ВТА та ПЛА відрізнялися. Так, в Ан-26Ш час у польоті для курсантів-штурманів складав зазвичай 2 години 40 хвилин, 10 хвилин з яких займав захід на посадку по колу («велика коробочка»). За день як правило кожна льотна група здійснювала два вильоти. Повітроплавання здійснювалося в різний час – і вдень, і вночі.

У 1970-1980 роках на базі училища діяла Школа юних космонавтів імені Германа Тітова, у якій у вихідні дні навчалися школярі. Багато з них у майбутньому вступили до ВВВАУШ. Подібна школа з початку 1980 років функціонувала в селищі Багерovo.

У 1990 році училище перейменоване в Луганське. У 1993 році на базі Луганського ВВАУШ сформовано ліцей МО України, який надалі підпорядкували місцевій владі. У 1996 році завдяки діяльності директора Луганського авіаційного ремонтного заводу полковника Мостового Олексія Івановича на базі училища створили авіаційно-технічний музей – один із найкращих в Україні. Основу експонатів музею склав парк списаних літаків,

розташований раніше за казармами училища. Це такі літаки, як Ан-14, Бе-12, Ил-38, Ту-16, Ту-142 та пізніше доставлений Іл-76.

Останній випуск офіцерів ЛВВАУШ відбувся у 1996 році, а 16 липня 1997 року воно офіційно ліквідоване.

Джерело: <http://airforce.su/>

Штерівська державна районна електрична станція імені Ф. Дзержинського (Штерівська ДРЕС) – перша потужна теплова електростанція в Україні, споруджена за планом ГОЕЛРО (розташована в Міусинську Луганської області).

Для забезпечення розвитку металообробної промисловості почалося будівництво Штерівської ДРЕС у 1922 році. Станцію спроектували побудувати у географічному центрі антрацитового району Донбасу, де в той час у відвалах лежало близько 50 млн пудів антрацитового штибу (вугільного пилу) – дуже дешевого палива, яке вирішили використовувати в електроенергетиці та спалювати на Штерівській ДРЕС. Одночасно з ДРЕС зводили греблю на річці Міус для створення водозабірної ставка-водосховища.

Перший турбогенератор запущено 8 жовтня 1926 року. Під час будівництва першої черги ДРЕС були встановлені дві турбіни по 10 МВт кожна фірми «Метровікерс» і шість котлів фірми «Бабкок-Вількокс». Усе обладнання першої та наступних черг будівництва було імпортом. У 1927 році запустили другу чергу. Будівництво ДРЕС закінчено 1932 року. До того часу запущено вже 7 турбогенераторів.

1929 році споруджена перша ПЛ-110 кВт Штерівська ДРЕС-Кадіївка. Загальна потужність станції становила 157 тис. кВт.

Під час німецько-радянської війни Штерівська ДРЕС була евакуйована до Казахстану. Штерівські енергетики вивезли до Караганди 4 турбогенератори, устаткування машинного залу, силові трансформатори, великі електродвигуни та ін. До Карагандинської області евакуювалися близько 300 працівників електростанції зі своїми сім'ями.

Після війни 3 вересня 1943 року почалася відбудова Штерівської ДРЕС. На кінець 1943 року на Штербуді працювало понад 3 тисячі осіб. 2 травня 1944 року став до ладу перший турбогенератор потужністю 22 тис. кВт. У липні 1944 року дав струм другий турбогенератор на 10 тис. кВт, а наприкінці 1944 року – третій потужністю 22 тис. кіловат. 1953 року Штерівську ДРЕС було повністю відбудовано та модернізовано — встановлено трофейне німецьке обладнання. Потужність станції склала понад 200 тис. кВт.

У 1970 роках Штерівська ДРЕС перейшла із антрацитного штибу на мазут. Після того як у Донбасі було побудовано низку сучасних потужних електростанцій, маленька та старенька Штерівська ДРЕС втратила своє значення. Обладнання не модернізували, рентабельність виробництва електроенергії падала з кожним роком. У такій ситуації виробництво було вирішено зупинити.

У 1983 р. електростанцію ліквідовано.

Джерело: <https://www.ostro.org/>

[Штергрес. Неіснуюче селище біля мертвої електростанції](http://mpe.kmu.gov.ua/)

<http://mpe.kmu.gov.ua/>

[Літопис української електроенергетики](#)

Доволі популярним у Луганську був орган трудящих мас і одночасно Луганського комітету РСДРП «Донецкий колокол», започаткований у жовтні 1906 року більшовиком Д. Розловським. Спочатку газета виходила щоденно, а надалі з періодичністю три рази на тиждень. Це перше легальне партійне видання на території Луганського краю, яке ставило за мету «...вияснення потреб і інтересів робітничого класу та його ролі як класу, що бореться за політичні й соціальні інтереси людства». Саме тому редакція прохала повідомляти читачам усі факти суспільної життєдіяльності, особливо робітничої хроніки. Так, газета намагалася врахувати на сторінках свого видання інтереси громадськості. Серед основних рубрик «Донецкого колокола» можна назвати такі: «Жизнь Донецкого бассейна», «Профессиональное движение в Луганске», «Из жизни партий», «Внутренние известия», «Нам сообщают», «Наши сотрудники», «Вести и слухи» тощо.

О. Школьна так характеризує жанрово-тематичну палітру часопису: «Друкувалися телеграми з повідомленнями про події в Росії та за кордоном, міська та кримінальна хроніка, огляди преси, літературні твори, театральні рецензії, бібліографія, фейлетони, листи. Основна увага зверталась на матеріальне й політичне становище пролетаріату, умови роботи, життя, медичне обслуговування робітників, передвиборчу кампанію, що набула розголосу на той час, проблеми партійного життя, аграрне питання, профспілковий рух».

Активну участь у «Донецком колоколе» брав відомий більшовик Луганська К. Ворошилов. Часопис уміщував кореспонденції й статті з конкретними програмами й відвертою тактикою більшовиків, піднімав маси на боротьбу з самодержавством і експлуататорами, політично оснащував пролетаріат Донбасу, висвітлював професійний рух краю, провадив широку агітацію перед виборами до Державної Думи. Зокрема, стаття «Близятся выборы», надрукована у № 15 за 1906 роках., закликала виборців до голосування за список робітничої партії. Через активно виражену громадянську позицію в конкретних публікаціях («Аграрный вопрос и социал-демократия» (1907. – № 16), «К выборам в рабочие курии» (1907. – № 17), «За кем идти» (1907. – № 18) та ін.) 17 січня 1907 року за розпорядженням генерал-губернатора Катеринославщини газета була закрита. Це останнє видання в історії преси Луганщини, народжене революційними подіями 1905–1907 роках. Надалі випуск нових часописів було тимчасово призупинено.

Джерело: К. М. Ульянова, Особливості функціонування преси Луганщини від зародження до 1917 р.